

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron, za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravištvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Mozartov Requiem v dveh ljubljanskih matičnih koncertih.

Glasbena Matica v Ljubljani je priredila 7. in 8. decembra t. l. zopet dva dobrodelna koncerta, tekom sedanje vojne že peti in šesti dobrodelni koncert. Topot je bilo na sporedu slavnoznano klasično delo: W. A. Mozartov Requiem za soli, mešani zbor in orkester in kot nekaj uvod k Requiemu G. F. Händlov „Largo“ za veliki orkester.

Oba koncerta sta bili lepi, vseskoz dostojni glasbeni prireditvi, za kateri gre hvala in priznanje v prvi vrsti neumornemu koncertnemu vodju, gosp. Mateju Hubadu, potem celemu matičnemu — sedaj sicer nekoliko manjšemu in povečini mlajšemu — zboru, solistom in vojaškemu orkestru pešpolka št. 97.

Neposredno pred koncertnim sporedom samim je orkester pod vodstvom svojega izredno dobrega kapelnika, g. Ritta zasviral večno-svežo cesarsko pesem.

Händlov „Largo“, znana, vobče priljubljena koncertna točka, ki jo je dirigiral tudi gosp. vojaški kapelnik, je po eni strani s svojo široko zastavljeno, mehko a plemenito melodijo in polnozvenečo ubranostjo, po drugi strani zopet s spretno sestavo najprej za harmonij, harfo in violinski solo, potem za cel orkester, in končno s preciznim izvajanjem napravil najboljši vtis in zazibal poslušalce v pravcato nebeško blaženost.

Jedro obakratnega koncerta je tvoril Mozartov Requiem. V Ljubljani se je izvajal zadnjič l. 1898 o priliki smrti cesarice Elizabete, zdaj pa v počasiitev spomina naših v svetovni vojni padlih hrabrih junakov.

V nek skrivnosten čar svojega postanka odeta Mozartova zadnja velika skladba je zložena sicer za cerkveno bogoslužje, tudi jo izvečina preveva slovesnožalna resnoba in verna iskrenost, razodeva pa vendar po drugi plati — dasi v manjši meri nego Mozartove latinske maše — da je hči svojega časa, da je sad tiste dobe, ko sta se liturgična in koncertna glasba pravzaprav le malo razločevali ena od druge in je glasba splošno služila kot pošteno razveseljevanje. Tako nudi tudi Mozartov v glasbeno-formalnem in zlasti v kontrapunktičnem oziru vzorno zložen Requiem

semertje mesta, ki se jim sicer divimo kot absolutni glasbi in se kot takimi nad njimi naslajamo, pogrešamo pa v njih onega svetemu besedilu primerne glasbenega izražanja, kot ga nahajamo v mnogih današnjih, glasbeno veliko bolj preprostih, a zato bolj pristno cerkveno zamišljenih in občutenih skladbah. Kot taka mesta bi si drznil navesti n. pr. veliko dvojno fugo na besedilo *Kyrie eleison, Christe eleison* oziroma isto fugo pri besedilu „*Cum sanctis tuis*“, potem dvakrat nastopajoči fugiran stavek „*quam olim Abrahae promisisti*“ z izrazitim pedalnim tonom na dominantni, istotako fugo „*hosana in excelsis*“, ki nas kot glasba sama po sebi silno zanima, in nas njen lahkokrili tok često naravnost za seboj potegne, hkrati pa nam da občutiti neko nesoglasje z liturgičnim besedilom. Vendar kakor rečeno velja to le o nekaterih partijah in moramo resnici na ljubo konstatirati, da se nahajajo v Mozartovem l. 1791 zloženem Requiemu mnogi zelo v cerkvenem duhu obdelani in liturgičnemu besedilu prikladni spevi.

Pretrajljiv je zbor „*Dies irae*“; posebno učinkuje prehod iz D-mola v F-dur pri

„*Quantus tremor est futurus,
quando iudex est venturus,
cuncta stricte discussurus.*“

Veličastnocerkven spev je števil. 4. „*Rex tremendae majestatis*“ z močnimi homofonnimi vskliki „*Rex*“, tem sledečim dvojnimi kanonom, z deviškonežnimi, rahlima prošnjama v vspretnih sekstah najprej v ženskih potem v moških glasovih, in z odlično cerkvenim štiriglasnim sklepom. Izredna iskrenost se nam odkriva v zboru „*Lacrimosa dies illa*“. Jako dostojen in gorko občuten je prvi del ofertorija „*Domine Jesu Christe*“ s hromatično značilnima unisonskima mestoma „*de ore leonis*“, vseskozi miren in dostojen „*Hostias*“, veličasten prvi del *Sanctusa*, resnobno zamišljen *Agnus Dei*. Od solistovskih partij diha največja iskrenost „*Recordare, Jesu pie*“ z lepim kanonom v spodnji septimi ter celo kopo imitacij; čudovito pristrčen in blag je *Benedictus*. Parkrat je porabljena celo koralna psalmova melodija in sicer tonus *peregrinus*, kajpada bolj prosto in v taktu: prvič takoj v začetku v števil. 1. pri besedilu „*Te decet hymnus, Deus in Sion*“, v drugič koncem Requiemu pri „*Lux aeterna luceat eis, Domine*“, obakrat za sopranski solo.

Kot solisti so pri obeh koncertih sodelovali: gospa Berta Javůrek koncertna pevka iz Gorice (sopran), gospa Marija Peršl, koncertna in operna pevka iz Poznanja (alt), g. Leopold Kovač, koncertni pevec in član pevskega zbora Glasbene Matice (tenor) in g. Josip Križaj, koncertni in operni pevec iz Zagreba (bas). Vobče so se vsi štirje dobro držali, gospe solistki prvi večer nekoliko bolje nego drugi; posebno sta zadovoljila gg. solista, bodi si kar se tiče organa bodi si glede sigurnosti v nastopu.

Pevski zbor „*Glasbene Matice*“ je bil jako dobro pripravljen in zato tudi točen v nastopih. Občutili smo pač prvi večer majhno detonacijo

v sopranih sredi speva „Lacrimosa“, ki gre pa bolj na račun neugodne, predolgo v prehodni registerski višini plavajoče sopranske melodije, in ponekod so se nam basi zdeli nekako šibki in premalo izdatni, kar je tudi vsled odsotnosti mnogih starejših gg. pevcev basistov lahko umljivo. Celoten uspeh vsled teh malenkosti pa gotovo ni trpel in se ni zmanjšal.

Orkester, navajen na dobro vodstvo, se je dal tudi pri Requiemu delu primerno voditi in uporabiti za točnega spremljevalca.

In še enega ne smemo pozabiti, namreč gosp. Pavčiča, učitelja „Glasbene Matice“, ki je spremljal Requiem in Largo na harmonij. Kajpada harmonij v tako velikem ansamblu — magari če bi bil še tako velik in dober — ne pride dosti do veljave, in je g. Slovenčev ocenjevatelj matičnih koncertov imel prav, ko je nasvetoval za Unioncvo dvorano primerno velike koncertne orgle. Seveda naj ta pametna misel ne ostane samo na papirju, ampak naj se v doglednem času uresniči in naj dobi žive ude: meso in kri.

Stanko Premrl.

Pevski pouk v šoli.

P. H.

(Konec.)

Zdi se mi, da pevski učitelji premalo poznajo metodiko pevskega pouka in zato ne vedo, kaj bi počeli v pevski uri, dolgočasijo sebe in učence in od daleč ne dosežejo namena, ki ga ima pevski pouk. Ni mogoče, da bi v par člankih razvil vso metodiko pevskega pouka; opozoriti hočem le na glavne stvari; morda bodo te vrstice vendarle koga napotile, da se bo ozrl po učnih navodilih in sredstvih in krenil drugo pot.

* * *

Človek ima v sebi popoln glasben organ: meh, ki daje potrebne sape, glasilke, ki z vibracijo povzročajo ton, in glasilno votlino (usta), v kateri se glas pravilno razvija. Učitelj ima nalog učencem razložiti pravilno vporabo glasbenega orodja, nato pa zbuditi ritmični čut, učiti čisto vokalizacijo, pravilno fraziranje, gledati na to, da postane glas učenca plemenit, elastičen.

1. Cecilijino društvo je izdalo knjižico, ki jo je spisal ravnatelj Fran Gerbič. V njej je natančno in strokovnjaško popisan ves človeški pevski organizem, in tej knjižici imam pristaviti le željo, da bi jo bral vsak pevski učitelj. Kako je zanimivo za šolarje, ako jim učitelj popiše delovanje pljuč, ki se raztezajo in krčijo kakor orlove peruti, srkajo vaše potrebnega zraka, potem pa izsopejo sapo, ki stresa glasotvornice, da človek glasno govori in poje. A ne samo prsi, marveč tudi trebušna votlina hrani sapo in jo zgosti; prepona (Zwerchfell) daje sapi primeren pritisk.

Kako zanimive so vaje sopenja! Učitelj šteje počasi do 6, učenci polahko in tiho sopejo, ravno toliko časa ohranijo sapo v sebi, slednjič jo polahko izdihnejo, magari za kontrolo sikajoč soglasnik „s“ ali „f“.

— S sapo treba gospodariti, kakor skopuh z denarjem: Mnogo prejeti, malo izdati, vedno še kaj v sebi obdržati, nikdar do konca izsopsti, ker je škodljivo. Učitelj bo gledal na to, da učenci drže telo pokonci, da ne dvigajo ramen, da roke ne stiskajo prsi itd.

Človek sope, ne da bi se tega zavedal, sope tudi po noči, ko spi. Pri petju pa moram sopsti zavedno, in sicer takrat, kadar hočem. In ker vselej, kadar sopem, nastane v glasu presledek, smem sopsti le tedaj, kadar to dovoli smisel besedila; torej koncem stavka ali fraze. N. prim. Bog ohrani | Bog obvari | nam cesarja | Avstrijo! — Napačno bi bilo sopsti: Bog ohrani Bog | obvari nam | cesarja Avstrijo! — Najmanj pa se sme prekiniti beseda, n. pr. Bene | dictus . . . Hosana in ex | celsis. Neuki pevci pojó v eni sapi, dokler je ne zmanjka; treba jim je tedaj deklamirati, kaj da gre skupaj, in pri vsaki skladbi določiti mesta, kje se sme sopsti.

2. Sedaj gremo višje in razložimo učencem goltanec, v katerem so napete glasotvornice (Stimmbänder) kakor strune na goslih. Ako odpremo goltanec, sapa švigne v glasotvornice, te se jamejo tresti, in ton je tukaj, višji ali nižji, kakor se jabolko dviga ali pada. Nastavek glasu bodi mehak, prožen, silen pok škoduje in je malokedaj na mestu.

3. Glas ne obstane v goltancu, marveč švigne skozi žrelo v usta in nos, ki dajeta glásu odmev (resonanco). V ustih čutimo za zobmi trdo nebó, zatem mehko, v sredi mali jeziček, na strani bezgalke, nazadnje goltansko steno. Nos je nepremakljiv, v ustih pa se giblje jezik in zlasti jedro na mehkem nebu. Jezik naj leži mirno in po moči ploščevito, kakor pri črki *a*, jedro naj se dvigne kolikor more. Ako se jezik zadej dvigne, jadro pa zniža, nastane nazalen ton, ali kakor pravimo Slovenci: „Govori ali poje skozi nos“. Je pa ravno narobe; glásu se je zaprla pot skozi nos in odtod nazalni značaj glasú. — Da bo ton lep, pojdi glasni žarek naravnost za gorenje zobe, na trdo nebó.

Jako koristno je, da učenec vzame zrcalo pred usta in sam pregleda mej poukom situacijo v ustih, prime za jabolko in čuti tresenje glasotvornic, poskuša na podlagi samoglasnikov razne lege jezika in se sam prepriča o umestnosti navodil.

4. Fonetika nas uči čiste vokalizacije, na katero je treba polagati največjo važnost. Zanimivo je opazovati usta, kako se pri *a—e—i—o—u* vedno bolj zaplrajo, pri *u—o—i—e—a* pa odpirajo. Posebna skrb je potrebna za samoglasnike *i*, *e* in *u*; na prva dva, da nista prešpičasta, na *u*, da se ne sprevrže v *o*. Kaj pogosto se čuje, zlasti po deželi:

Tantom ergo Sacramentom
veneremor cernui,
et antiquum documentom
novo cedat retui. itd.

Za človeka, ki razume latinski, je to jako mučno, a se dá tahko odpraviti, ako pevovodja dobro razume nauk o vokalizaciji.

Na samoglasnike se poje, soglasniki se pa urno in ojstro izgovarjajo, potem je besedilo lahko razumljivo. Poje se tedaj:

Ža-lo-stna je Ma-ti sta-la.
Pre-d Bo-go-m po-kle-kni-mo.
Zdra-va mo-rska zve-zda.

Na koncu se mora slišati vsak *b*, *d*, *t*, *h*, *s*. — Koliko je dela, preden se učenci navadijo pravilne vokalizacije! Ko pa to znajo, postanejo vse besede razumljive. Dobri vokalizatorji so tudi dobri govorniki.

5. Sedaj šele pride na vrsto glas. Učenci se postavijo v pravilno lego, vsi naenkrat sopejo, in se oglasé, recimo na črko „a“; toda še bolje je, če se pristavi soglasnik „n“, toraj *na—nu—ne—ni—no*. Lahno se prične, narašča, pojema in tiho konča, in tako se glasotvornice privadijo, da rade zadone, se lep ton ustvari v ustih in ostane prožen.

Nekateri pevski učitelji tožijo, da šolarji nimajo višine. Seveda, ker ne znajo rabiti srednjega registra in falzeta. Zato po šolah grozovito kričé in se derejo, zlasti dečki, dasi ima vsak šolar (z minimalno izjemo) krasen material v sebi, kateri se pa mora iz lupine izluščiti in izlikati. Ako stopim v šolo in čujem kričanje, že vem, da imajo učenci slabega pevskega učitelja. Dober učitelj z demonstracijo hitro pripravi šolarje na falzet, toda ne s kričanjem, marveč s tiho, nežno, elastično intonacijo.

Le prerado se zgodi, da se šolarji v višjih glasovih preveč napenjajo in ko pridejo do gotove višine, naprej ne morejo. Tedaj pravijo učitelji: naši otroci nimajo visoke lege, njim se morajo vse pesmi nižje intonirati. Prvo ni res, drugo je nepotrebno. Otroški glasovi imajo večinoma jako obširen obseg, in učitelj ravna napačno, ako izključi iz šole vse višje tone. — Kaj naj torej stori? — Veli naj učencem, da pojo višje glasove prav tiho in nežno, in ker se s prsnim glasom v višini ne da tiho peti, so šolarji primorani poslužiti se falzetnega glasú. Po stanovitni vaji se falzet tako ojači, da se malo loči od prsnega glasú, vrhu tega pa falzet manj utruja pevski organ. Jako koristno je, da se z učenci poje škala gori in doli, najprej v nizki legi, zatem vedno višji, toda počasi, da se vsak ton lepo elastično razvije in zopet poneha. Čim prej se prsni ton zapusti, tem bolje je. Falzetni ton je tudi najboljšo sredstvo zoper detonacijo; komur se namreč ton rad oglasi, ta bo tudi čisto pel. — Splošno veljaj tedaj pravilo: Od \bar{h} naprej se mora vse peti v falzetu, redkokdaj naraste glas v forte, takrat pa je izdaten.

6. Ritmika. — Kaj je ritem? Je red v gibanju, v glasbi pogoj lepote. Čas se meri po sekundah, minutah, urah, dnevih itd.; tudi glasba ima merila, in sicer je njena jednota čertertinska nota. Štiri čertertinke tvorijo en takt, več taktov eno perijodo, več perijod en muzikaličen stavek. Čertertinka velja za dve osminki, $\frac{4}{10}$ itd., dve čertertinki tvorijo polovno noto, dve polovni celo itd. Koliko je tukaj za učenca demonstracij, ki se lahko zvežejo z računstvom. Seveda to še ni vse, pridejo še pike, ki podaljšajo notino vrednost, pavze, sinkope, vezi, razni takti: $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$ itd. Šolarjem se ne sme vse naenkrat povedati, tega ne prenesejo. Polagoma pa pride vse na vrsto, zlasti pred gotovimi vajami. Zato pa mora

pevski pouk razdeljen biti na več let in se šolarjem vsako leto podá le toliko, kolikor je primerno njihovi izobrazbi.

Da se v učencih budi ritmični čut, poslužujemo se diktata. N. pr. Učitelj napiše na tablo diktat:

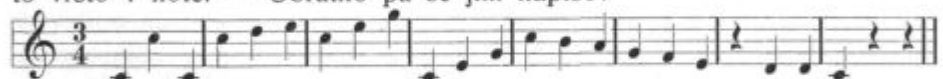
Vsi učenci vzamejo v roke svinčnike in markirajo na klopi četrтинke, ki jih vidijo na tabli: učitelj pa šteje: en, dva, tri, štir(i).

Pozneje tolče učitelj s svinčnikom, učenci pa pišejo za njim note in pavze. Te vaje so učencem v veliko veselje in bistri se jim ritmični čut. Seveda so te vaje vedno bolj komplicirane, vendar, ker je pouk metodičen, ne delajo učencem težkoč.

7. Melodija. Nauk o intervalih najbolj podpira tiskana klavijatura, ki se kupi in obesi na zid. Iz klavijature povzame učenec nazornim potom razdalje tonov, torej sekundo, terco itd. do oktave. Pred vsako vajo intervalov naj pa učenci pojo dijatonično skalo, da se jim temeljito vcepi v dušo tonalitetni čut. Razloži se stališče not na črtišču, njih imena, toda polagoma: najprej dve, *c-d*, *c-h*, potem tri gori, tri dolí — do oktave in še višje. Tudi tukaj je važen diktat. Učitelj napiše n. pr. na tablo:

Pika nad številko pomeni oktavo, ničla pavzo. Učenci naj spremenijo to vrsto v note. — Obratno pa se jim napiše:

in učenci imajo to spisati v številkah. To je samo en zgled; pomislimo pa, koliko takih nalog se dá izvršiti.

Pri vaji intervalov se je posebno ozirati na trizvok; durovi na 1. 4. 5. stopinji, molovi na 2. 3. in 6. — Določi se tonika, dominantna, subdominanta, vodilni ton. — Sedaj pridejo na vrsto alterirani toni, zvečani, znižani. Tukaj je klavijatura bistveno potrebna, ker na njej se stvar kar prime, brez nje je ves nauk preabstrakten. Začno se razvijati š kale, toda le polagoma in najnavadnejše, v višjih razredih vse. V ta namen izborna služi škalni glavnik, ki pride s klavijaturo. Na katerikoli ton ga zasadiš, vsikdar ti pokaže razmerje celih in poltonov v škali.

Sedaj je čas za dvoglasne vaje, seveda šele v višjih razredih. Od začetka pevec ne more prenesti, da kdo poje višje od njega, zategadelj mora prvi glas pevati prav tiho, drugi bolj odločno. Prve dvoglasne vaje so v tem, da en glas na enem tonu miruje, drugi se giblje. N. pr.

V šolo spada tudi kratek nauk o harmoniji: trizvok, čveterozvok.

To so kratki migljeji, kateri naj opozoré učitelje petja na dejstvo, da imamo že tvarino za metodičen pouk v petju, in da mora konec biti tisti maniri, ki je šolarjem mehanično vtepala pesmi. Ob sebi je umevno, da se mora učitelj na pevsko uro dobro pripraviti, morda bolj, nego na druge predmete, ker je stvar kljub vsemu nazornemu nauku še zmirom dosti abstraktna. Zlasti pa morata učitelj in učenec biti prepričana, da se pevska umetnost ne priuči v par tednih, marveč je treba velike marljivosti v celi šolski dobi, potem seveda je trud bogato poplačan.

Toda nele v šolah, marveč tudi v društvih naj se podaje društvenikom metodičen pouk v petju, in naj vendar enkrat prejenja ona nesrečna navada, po kateri se zasnjuje pevsko društvo in v treh tednih mora že biti javen nastop, „koncert“, dasi morda noben društvenik ne pozna niti najprvih elementov petja. Ker uspeh ni v nobenem razmerju s trudom, se vsi zopet hitro naveličajo.

Kje pa dobiti primerne tvarine za pevski pouk? — Poleg Gerbičeve knjižice svetujem pevskim učiteljem v lasten pouk knjižico: Georg Rolle „Didaktik und Methodik des Schulgesangsunterrichtes, München, C. H. Beck. — Znano je dandanes že celemu svetu, da je Max Battke, pevski učitelj v Berlinu, izdal najmanj 8 zvezkov poučnega materiala za pevski pouk, ki je sedaj podlaga vsem pevskim šolam. Mej temi so: Elementarlehre der Musik, Primavista, Musikalische Grammatik, Erziehung des Tonsinnes, Singbüchlein, 60 Übungslieder itd.; zaloga Chr. Friedr. Vieweg Berlin-Gr. Lichterfelde.

Za srednje šole je izdal H. Druzovič, c. kr. učitelj petja v Mariboru „Liro“ v dveh zvezkih, založila Kat. bukvarna v Ljubljani, cena 2.20 in 2.30 K. V njej se nahaja kratka teorija in mnogo pevskega materiala, iz katerega pevski učitelj lahko razbere, kar mu bolj prija. Škoda, da so pesmi po veliki večini postavljene za 4 glase, ko je vendar javna tajnost, da se redko kedaj dobi po srednjih šolah dober tenorist; brez tega je pa 4 glasno petje za mladino prava muka. Idealniše so za srednješolce triglasne pesmi.

Lira je tedaj zbirka slovenskih pesmi, in kot taka velike vrednosti za srednje šole. Nikakor pa ni učna knjiga za metodičen pevski pouk, marveč jo sponira. Kdor bi spisal pevsko šolo za ljudske in srednje šole na podlagi podatkov, ki so dani v tem spisu, več bi koristil slovenskemu narodu, nego katerikoli skladatelj.

Organistovske zadeve.

a) O gmotni skrbi za organiste.

Na drugem letošnjem shodu g. g. dekanov, ki se je vršil dne 20. oktobra v knezoškofijski palači, je med drugimi zadevami g. kanonik Čekal poročal o gmotni skrbi za organiste. Poročilo¹⁾ se glasi:

Rešitev organistovskega vprašanja zahteva pravzaprav tri stvari: a) ureditev plač, b) starostno zavarovanje in c) pomoč v potrebi.

¹⁾ Ponatis iz Škofijskega lista 1915, 12.

V naši ljubljanski škofiji se je v tem oziru marsikaj naredilo.

Leta 1907. je kn. šk. ordinariat povabil župne urade, da naj uredijo organistovske plače tako, da bode minimalna plača znašala 600 K in da naj ti organisti pristopijo k starostnemu zavarovanju. Ta poziv je imel precej uspeha:

1. Nekateri župniki so res stvar uravnali v smislu kn. šk. navodila. Kjer ni bilo dosedaj minimalne plače 600 K za organiste, so jo povišali bodisi privatno iz lokalnih dohodkov, kjer je bilo to mogoče, bodisi da so se poslužili pri tem konkurenčne obravnave. Skrbeli so dalje, da so ti organisti s 600 K letne plače, ali pa z višjo plačo, kjer je bila že prej v navadi, pristopili k starostnemu zavarovanju. Seve, da so s plačevanjem letnih prispevkov težave in da se pogostokrat pritožuje župnik, da je cerkev preveč obremenjena, ker mora dve tretjini tega prispevka plačevati, in da se pritožuje organist, ker mora tudi on od malih dohodkov si odtrgovati, toda zavest je, da je cerkev preskrbela za starost uslužbenca, ki je zavezan cerkvi zvesto služiti.

2. Nekateri župniki so indirektno izpeljali ukaz kn. šk. ordinariata. Oni so organistu preskrbeli še novo delo: pri hranilnici, v občinski pisarni, službo cerkvenika itd. in s tem pomnožili njegove dohodke. Taki organisti niso pristopili k starostnemu zavarovanju, ker nimajo 600 K od enega opravila; dosegli so torej le ta namen, da lažje družino preskrbijo in si morda kaj za starost prihranijo. Imajo sicer več dela, kar je nazadnje tudi zanje koristno, ker ni dobro, ako ima človek preveč prostega časa na razpolago. Zdi se, da imajo prav oni, ki trdijo, da ako ima organist le organistovsko službo, ima premalo dela, kar je škodljivo v vsakem oziru, in za malo dela je kmalu dosti plačila.

3. Nekateri župniki niso se dosedaj zmenili za ukaz kn. šk. ordinariata in je ostalo glede organistovske službe v ondotni župniji vse pri starem in zadeva čaka še končne rešitve.

Ad 1. so organisti sklenili na svojem sestanku v Novem mestu l. 1914., da se naprosi kn. šk. ordinariat, da cerkev prevzame ves prispevek. Zadeva ta ni še rešena. Ako pa bo povoljno rešena, bi bilo pravično, da se tudi organistom sub 2. preskrbi kaka življenska polica do 50. leta, ali pa do smrti, da imajo kaj za družino. Ravno tako bi bilo želeti, da župni predstojniki sub 3. to pereče vprašanje časa primerno uredijo.

En del organistovskega vprašanja je tudi pomoč v sili in to vprašanje naj bi se rešilo nekoliko v današnji konferenci gg. dekanov.

Organisti v naši ljubljanski škofiji imajo podporno društvo, ki je od e. kr. deželne vlade za Kranjsko in od kn. šk. ordinariata ljubljanskega potrjeno. To podporno društvo po svojih močeh prihaja na pomoč organistu v raznih težavah, n. pr. v bolezni, nesreči in pomaga tudi vdovam in sirotam. Da to društvo intenzivneje deluje, so bili eni tega mnenja, da bi se vsi organisti vpisali in letni prispevki povzdignili in napravile bi se neke pomožne akcije, kakor imajo tiskarji. Težave bi pa bile v tem, da bi se morala naložiti bremena, in sicer občutna, vsem, tudi najrevnejšim organistom. Zato

se je porodila nova misel. Naj bi cerkev sama priskočila temu delovanju podpornega društva na pomoč, in sicer na sledeč način:

Župnije naše ljubljanske škofije vzdržujejo orglarsko šolo v Ljubljani. Prispevajo tako, da plačajo prispevke po številu duš, in sicer 1 K na 200 duš. To znese pri pol milijona ljudi 2500 K, in ravno toliko stane vzdrževanje šole za organiste. Naj bi se ta prispevek vzdignil in računal ali na 100 duš, ali na 150 duš. Ker bi v drugem slučaju ostajalo le okrog 1000 K, naj bi se še premožne cerkve vpisale v društvo z 10 K letnega prispevka. Na ta način bi se dobila vsota krog 2500 K, katera vsota naj bi se dajala podpornemu društvu in bi jo odbor porabljal za podporo organistov, ne da bi prihranke nalagal na glavnico.

Gg. dekanı so vzeli poročilo na znanje. Sklenilo se je, da naj se pobira prispevek 1 K na 100 duš, vendar naj ta prispevek ne presega pri cni župniji 60 K. Odbor naj prošnje potrebnih organistov reši in določi podporo in izroči vse kn. šk. ordinariatu, ki si bo pridržal končno odobritev stavljenih nasvetov.

b) Prispevki podpornih članov za leto 1915.

Prispevali so sledeči p. n. gospodje duhovniki:

Duhovniki kamniške dekanije 38 K in sicer: Ahačič Mat., kurat, Repnje, 4; Bernik Valentin, župnik, Komenda, 2; Dimnik Franc, župnik, Motnik, 2; Jamnik Anton, župnik, Sela, 2; Jerše Valentin, kapelan, Mengeš, 2; Kljun Janez, župnik, Sp. Tuhinj, 2; Klopčič Jože, kaplan, Kamnik, 2; Krek Franc, župnik, Vranjapeč, 4; Kušar Franc, nadžupnik, Mengeš, 2; Mrkun Anton, župnik, Homec, 2; Mezeg Anton, župnik, Špitalič, 2; Opeka Ivan, kaplan, Komenda, 2; Rihar Franc, župnik, Mekinje, 2; Rihar Štefan, župnik, Dob, 2; Zorko Franc, kaplan, Vodice, 2; Bernik Franc, župnik, Domžale, 4.

Dalje so prispevali čč. gg.: dr. Jos. Dolencec, prof. bog., Ljubljana, 4; Ant. Jemec, župnik, Št. Jakob ob Savi, 2; Got. Rott, župnik, duh. svetnik, Zagorje ob Savi, 5; dr. Iv. Kuifc, profesor, Št. Vid nad Ljubljano, 2; Jos. Plantarič, dekan, Trebnje, 2; Mih. Arko, dekan, Idrija, 4; dr. Andrej Snoj, realčni katehet, Idrija, 2; dr. Jos. Lesar, semen. ravnatelj, Ljubljana, 2; Josip Zelnik, župnik, Čemšenik, 2; Karol Klinar, kurat v pok., Ribnica, 2; dr. Fr. Perné, profesor, Ljubljana, 2; Martin Nemanič, župnik, Brusnice, 2; Nikolaj Križaj, župnik v p., Kamnik, 2; dr. Fr. Jerè, profesor, Št. Vid nad Ljubljano, 3; Anton Koritnik, profesor, Št. Vid nad Ljubljano, 2; Martin Poljak, župnik, Sostro, 2; Henrik Dejak, župnik v p., duh. svetnik, Ljubljana, 2; dr. Fr. Ušeničnik, prof. bog., Ljubljana, 2; Janez Flis, gen. vikar, Ljubljana, 5; Ivan Erjavec, župnik, Gor. Logatec, 2; Ivan Abram, župnik, Črni vrh nad Idrijo, 3; Josip Novak, župnik, Dragataš, 2; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja, Ljubljana, 2; Janez Lesar, župnik, Šmartno pod Šmarno goro, 2; Ivan Mihelčič, župnik, Zaplana, 2; Janez Teran, župnik v pok., Šinkovturn, 2; Gabriel Petrič, kaplan, Bled, 2; dr. Ivan Kržišnik, dekan, Trnovo, 2; Matevž Jereb, župnik v p., Sp. Bernik pri Kranju, 2; Matija Mrak, dekan, Stara Loka, 5; Karol Gnidovec, kaplan, Žužemberk, 2;

Ivan Plevaneč, župnik v pok., Veliki Gaber, 2; Fran Ferjančič, sem. podvodja v Ljubljani, 2; Janez Dobnikar, župnik, Janče, 2; Matej Rihar, dekan, Šmartno pri Litiji, 2; Anton Golf, župnik, Boh. Srednja vas, 2.; Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani, 2; Fr. Sever, župnik, Št. Vid pri Vipavi, 3; Ivan Vodopivec, ekspozit, Vrhpolje pri Moravčah, 2; Jan. Sajovic, stolni prošt v Ljubljani, 2. — Vsem p. n. gg. podpornim članom Bog stotero povrni!

Podporno organistovsko društvo je v l. 1915 podelilo 5 svojim članom podpore v skupnem znesku 225 K in 1 posojilo v znesku 50 K. — V zadnjih treh letih, odkar se podpore sploh delê, pa je izdalo podpor v znesku 645 K in priredilo l. 1914 društenikom duhovne vaje.

Od sedaj naprej bo društvu — hvala Bogu — mogoče podeljevati več in večjih podpor, ker se je zadeva že dolgo pripravljanege škofijskega fonda za organiste v zadnjem času — kakor smo zgoraj poročali — kar najugodnejše rešila.

Te ugodne rešitve organistovskega gmotnega vprašanja se bodo gotovo vsi organisti jako razveselili in preč. duhovščini za naklonjeno znatno pomoč z vestnim izvrševanjem svoje službe se hvaležno izkazali.

Da pa ne bo kakih nesorazumljenj, bodi na tem mestu povedano, da bo odbor podpornega organistovskega društva priporočal prečast. knezoškofijstvu v podporo samo društvene člane. Kdor hoče torej biti deležen kakih podpor, naj pristopi tedaj takoj k podpornemu društvu organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani. Pristopnina znaša 1 K, letna članarina pa 5 K.

c) Naši organisti v vojski.

Organist Franc Vozelj, o katerem smo lani poročali, da je na severnem bojišču padel, še živi. Pred kratkim se je osebno zglasil v našem uredništvu in zaprosil za duplikat svojega zrelostnega spričevala iz orglarske šole, ker je prvotno spričevalo izgubil na bojišču. Prestal je velike napore, bil dvakrat ranjen, enkrat od bajoneta, drugič od krogle, dvakrat tudi nevarno bolan. Zdaj ima enoletni dopust in biva doma v Št. Lambertu ter opravlja posel organista in cerkvenika. Obljubil je, da napiše o priliki o svojih vojskinih doživljajih za „Cerkveni Glasbenik“ daljše poročilo.

Gosp. župnik Dolinar iz Kresnic naznanja, da se je tamošnji organist Josip Zupan oglasil kot ruski vjetnik iz Nižnega Novgoroda. V pismu, ki ga je prinesel v Avstrijo nek iz Rusije domov poslan invalid, piše organist Zupan, da je bil 4. junija ranjen, pa upa, da bo zopet zdrav kot je bil prej.

Organist Ivan Pregeljč iz Begunj piše iz ruskega ujetništva, da dela v sladkorni tovarni v samarski guberniji s sto drugimi ujetimi vojaki. Njegov naslov je: Kriegsgefangener I. P., Post Pavlovka, Samarska gubernija, Borsul Bogatovsky, Zuckerfabrik, Rusija.

Gosp. župnik Širaj iz Save ob južni železnici sporoča podpornemu organistovskemu društvu v Ljubljani, da je tamošnji organist Andrej Mrak umrl 11. maja 1915 kot pionir v Galiciji. Obvestilo o njegovi smrti je došlo na županstvo občine „Konj“.

Potreba novih pesmi in skladeb za tretji red sv. Frančiška Asiškega in za „Marijin vrtec“.

Na zadnjem katoliškem shodu se je v odseku za III. red sv. Frančiška Asiškega govorilo, da bilo primerno, če se uglasbijo kake nove pesmi, da bi se pele pri raznih slovesnostih in shodih III. reda. Tudi pogrešamo še svoje himne. Druge družbe jo imajo, zakaj ne III. red, ki ga sv. Cerkev postavlja še nad vse družbe? Kolikor je meni znano, je ta resolucija do sedaj le še na papirju. Ali morda mislite, da mi ne maramo petja?

V novejšem času imamo „Marijine vrtce“. Ali bi ne bilo primerno, da bi dobili tudi ti mali svojo himno in kake primerne pesmice, da bi jih peli pri shodih? Družbe brez shodov in ti brez petja so mrtvi! Mi pa hočemo imeti živahne in vesele shode in družbe. Torej, pesniki in skladatelji, na dan z Vašo umetnostjo!

V S t u d e n e m, 2. decembra 1915.

Dom. Janež, župnik.

Dopisi.

Ljubljana. — (Poročilo o cerkveni glasbi v ljubljanski stolnici.) — Tekom petnajstih mesecev, odkar sem zadnjič poročal v „Cerkvenem Glasbeniku“, se je na našem koru dogodilo to in ono, kar zasluži nekoliko poročila v cerkveno-glasbeni list.

Pred vsem moram omenjati za naš kor silno važen in razveseljiv dogodek, da sem dobil koncem septembra 1914 v osebi č. g. dr. Fr. Kimovca izvrstnega pomočnika. Gospod doktor se udeležuje pevskih vaj in prihaja redno ob nedeljah in praznikih k velikim mašam na kor sodelovat; največkrat dirigira, semtertje orgla, in kadar treba, tudi s svojim izdatnim tenorom petje podpré. Za vse njegovo zares požrtvovalno delo mu izrekam na tem mestu svojo najiskrenejšo zahvalo, ljubi Bog pa mu bodi obilni plačnik.

Skoro v istem času kot č. g. dr. Kimovec je stopil v krog našega zbora tudi izborni pevec, č. g. Teodor pl. Pasiczyńskyj, vodja uniatskega stolnega pevskega zbora v Przemyslu. Vojna usoda ga je kot begunca privedla v Ljubljano, kjer je našel varen kot pred sovražnikom, na našem koru pa svoj nov, drag mu delokrog. Žal, da je g. Pasiczyńskyj koncem junija t. l. odšel nazaj proti domu in bil kmalu nato poklican v vojno službo kot vojni kurat.¹⁾ S kakim veseljem je g. Pasiczyńskyj peval v naši sredi! In njegov tenor! Splošna sodba je bila ta, da takih glasov pri nas sploh ni. V cerkvenem koncertu v stolnici 11. februarja je g. Pasiczyńskyj nastopil kot solist in izvajal Lullyjevo „Inviolata“, briljiral pa tudi v zboru pri izvajanju Perosijeve „Missa pontificalis II.“ Tudi prl letošnjih šmarnicah je ponovno dovršeno pel dr. Kimovčevo in Bortnianskyjevo Ave Maria. G. Pasiczyńskyj je ostal članom našega zbora pa tudi obiskovalcem naše stolnice v najboljšem spominu. Bog ga ohrani plemeniti cerkveno-glasbeni umetnosti in ga spremljaj na vseh njegovih potih s svojim blagoslovom!

Koncem junija se je od stolnega zbora poslovila dolgoletna altistinja gdč. Elizabeta Ihan. Pela je na stolnem koru celih 44 let in bila 1901 za 40letno marljivo pevanje odlikovana s častno svetinjo. (Glej „Cerkveni Glasb.“ 1911, 1.) Dvomim, da bo katera sedanjih — dasi tudi pridnih in vnetih pevk — vstrajala tako dolgo

¹⁾ Kot tak služi sedaj pri c. kr. pešpolku št. 9., vojna pošta št. 110.

dobo. Zato tem večje priznanje in odkritosrčna hvala gdč. Ihanovi za njeno marljivost in zvestobo. V zgodovini ljubljanskega šenklavškega glasbenega kora bo pristojalo zaslužni gdč. Ihanovi vedno eno najčastnejših mest.

Eno članico zborā, gdč. Rozalijo Pavlovec pa nam je z nastopivšo jesenjo ugrabila nemila smrt. Rajnica je kot vrla altistinja pela v našem zboru ravno poldrugo leto. Bila je pridna, miroljubna mladenka. Źal nam je za njo, ker se je kot pevka začela dobro razvijati in obetala postati izvrstna zborova moč. Pa zgodi se volja božja! Pri pogrebu smo ji — skup s članicami Marijine družbe, ki ji je pripadala, in z nekaterimi člani šempeterskega cerkvenega pevskega zborā — zapeli v slovo dr. Kimovčevu „Ah, ne mislimo na nje s solzami“ in Ferjančičevo „Z Bogom, sestra draga“.

Izmed raznih izrednih slovesnosti naj omenim sledeče. 1. septembra 1914 je bila instalacija preč. g. kanonika Ign. Nadraha; peli smo moj Te Deum, ki se še vedno nahaja le v rokopisu. — 6. septembra 1914 smo se udeležili procesije za srečen izid vojske. Procesija je šla iz stolnice k nunski cerkvi. Tam smo odpevali pri litanijah, pri blagoslovu po rimskem obredu pa zapeli P. Angelik Hribarjev ljudski Tantum ergo VI. iz Cecilije. — 15. oktobra 1914 se je vršila instalacija preč. g. kanonika monsignora dr. Evg. Lampeta. Peli smo koralni Te Deum. — O priliki občnega zborā Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo dne 25. novembra 1914 smo pri slovesni sv. maši v stolnici izvajali P. Hugolin Sattnerjevo Missa seraphica, dr. Kimovčev, za to priliko zložen krasen v novih, bolj svežih strujah se gibajoč gradual „Dilexisti justitiam“, Wittov ofertorij „Afferentur“ in Griesbacherjev Te Deum op. 108 (prvič). Prvi dve skladbi z orglami in malim orkestrom, ofertorij a capella, Te Deum pa z orglami in pihali. — 2. decembra 1914. je bila v stolnici slovesna cesarska maša v proslavitev 66letnega vladanja našega presv. cesarja. Peli smo Brosigovo mašo v F, Griesbacherjev gradual, „Benedictus es Domine“ (enoglasno iz Repertorium chorale I.), za ofertorij Rud. Wagnerjev „lubilate“, Gruberjev Te Deum v C-duru, op. 125 in k sklepu cesarsko pesem. — 6. januarja t. l. na praznik sv. Treh kraljev se je izvršila v stolnici slovesna posvetitev kranjske dežele presv. Srcu Jezusovemu. Ob tej priliki so se izvajale sledeče skladbe: Perosijeva Missa pontificalis II. z orglami in celim predpisanim orkestrom (violinski kvintet, flavta, oboa, 2 klarineta, fagot, 2 trombenti, 2 rogova in 2 pozavni), Foersterjev gradual „Omnes de Saba venient“, dr. Kimovčev ofertorij „Reges Tharsis et insulae“, koralni Tantum ergo in Foersterjeva pesem v čast Srcu Jezusovemu (Cec. I. 97). — Od 31. januarja do 6. februarja smo imeli v stolnici edentedensko mirovno pobožnost. Bil je vsak večer govor (imel p. Volbert), litanije z blagoslovom in za sklep cesarska pesem. O priliki sklepa mirovne pobožnosti je Cecilijino društvo za stolno župnijo 11. februarja priredilo cerkven koncert z izbranim sporedom. (Glej poročilo v „C. Glasb.“ 1915. 2.). — 13. junija se je vršila velika prošnja procesija za mir s čudežno podobo šentflorijanske Źalostne Matere božje. Šla je od cerkve sv. Jakoba k nunam in nazaj k sv. Jakobu. Takrat smo z nekaterimi drugimi ljubljanskimi cerkvenimi zbori peli med procesijo, pri slovesnih litanijah in pri obeh blagoslovih. — 26. junija smo imeli v stolnici slovesno zahvalno sv. mašo za zmage v Galiciji in osvojitve Lvova. Cerkvenglasbeni spored je bil: Brosigova Missa in F, Griesbacherjev gradual, Don Pothierjeva proza „Salve Mater“, Sattnerjev Te Deum in cesarska pesem. — 3. oktobra se je precejšnji del zborā udeležil prošnje procesije k sv. Jakobu, kjer smo pri blagoslovu s šentjakobskimi pevci in pevkami vred peli Foersterjev Tantum ergo št. 7, po blagoslovu pa dve Sattnerjevi Marijini: „Z visokega prestola“ in „S cveticami te venčamo“. — Od 7. do 14. novembra se je vršila v stolnici druga edentedenska mirovna pobožnost za časa sedanje svetovne vojske. Po govoru p. Volberta je bil vsak večer rožni venec, litanije, blagoslov in skupno enoglasno pevanje cesarske pesmi. V nedeljo 15. novembra pri sklepni sv. maši in skupnem sv. obhajilom udeležencev mirovne pobožnosti smo tudi

pele in sicer nemške pesmi. — 30. novembra pri slovesni pogrebni sv. maši za † misijonskim škofom Janezom Stariha smo izvajali Hochreiterjev Requiem, štiri absolucije sva pela z g. dr. Kimovcem koralno, peto „Libera“ pa zbor in sicer Kochovo učinkujočo skladbo. — 2. decembra povodom 67. jubileja vladanja našega presv. cesarja je bila zopet cesarska maša. Izvajala se je Faistova Missa V., Foersterjev gradual „Benedictus es Domine“, Aiblingerjev peteroglasni Jubilate, Sattnerjev Te Deum in cesarska pesem.

Da tudi rednih slovesnosti ne manjka, se razume samo ob sebi.

Posebno slovesno praznujemo vsako leto našega patrona, sv. Nikolaja. Kadar pade god sv. Nikolaja na delavnik, imamo tisti dan ob šestih in desetih sv. mašo s slovenskim petjem, ob šestih zvečer pa slovesne litanije z asistenco. Slovesne litanije so vselej tudi že na predvečer sv. Nikolaja. Glavno „žegnanje“ pa se vrši sledečo nedeljo: ob šestih in desetih peta latinska sv. maša, ob desetih jo opravijo prevzvišeni knezoškof. Kadar pade god sv. Nikolaja na nedeljo, takrat so prejšnji popoldan in v nedeljo tudi slovesne pete vespere.

Dosti petja in truda prinese advent z nesprempljanimi latinskimi mašami 1., 2. in 4. nedeljo, ravno tako postni čas, ko je treba pet nedelj peti latinske maše a capella. Dalje svečana devetdnevna z latinskimi mašami pred Božičem, veliki teden in velikonočni prazniki, šmarnice (slovenske in nemške) itd.

Repertoar izvajanih skladb se je tekom zadnjih 15 mesecev znatno pomnožil. Naštudirali smo popolnoma novo predvsem dve slovesni latinski maši: Perosi, Missa pontificalis in Tregler, Missa jubilaei, tretjo: J. Böhmovo in hon. s. Josephi pripravljamo za letošnji sv. večer. Na vernih duš dan letos smo izvajali prvič Hochreiterjev Requiem, ki se je izkazal — dasi ponekod precej težak — kot zelo cerkveno, globoko občuteno, znamenito glasbeno delo. Od Requiemov, ki jih po navadi sam pojem, naj omenim kot novo v repertoar sprejete: Griesbacher, op. 139, Renner, op. 51. in Stögbauer, op. 4. To so pač nekoliko težje skladbe, a silno lepe; spretnejši organisti naj le sežejo po njih. Repertoar Te Deumom je z Griesbacherjevim op. 108. narastel za en odličan komad. Istotako repertoar spevov Ecce sacerdos magnus z mogočno, izredno posrečeno dr. Kimovčevo skladbo v D-duru za mešani zbor, orgle in pihala.

Praznovanje navadnih nedelj je prineslo obilo neizogibnega študija spremenljivih mašnih delov; introitov, gradualov, ofertorijev in komunij. Introite in komunije smo peli koralno, zadnje tudi večkrat samo recitali, gradualne in ofertorije pa večglasne. Iz moje v rokopisu se nahajajoče zbirke gradualov za vse nedelje po Binkoštih smo jih deloma lani in deloma letos izvajali že petnajst. Potem celo vrsto Gollerjevih ofertorijev.

Poleg tega smo se naučili tudi še precejšnje število slovenskih in nemških pesmi za razne prilike cerkvenega leta.

V pevskem oziru kot takem sva poizkušala z g. dr. Kimovcem zbor dvigniti in izpopolniti, kolikor je pač v sedanjih težkih razmerah bilo mogoče.

Pevski zbor šteje sedaj 8 sopranov, 5 altov, 5 tenorov in 6 basov. Tudi glede števila pevske moči nas vojska tare; zakaj v mirnih časih je štel zbor redno nad 30 grl. Pa hvala Bogu, da nas je sedaj vsaj še nad dvajset.

Orkester se je tekom vojske vedno bolj krčil. Preje je bilo mogoče dobiti vojaški orkester, močan, kolikor je kdo hotel. Toda vojska nam je vojaški orkester vzela kar čez noč, ostali so še civilni godbeniki; kmalu so se še ti začeli redčiti: zdaj je zmanjkalo prvega zdaj drugega pozavnista, kmalu nato II., potem I. rogista, slednjič II. klarinetista. Ostala nam je še četica violinistov z I. klarinetistom. Celoten, za naše cerkvene skladbe predpisan orkester smo imeli v vojskinem času samo na praznik sv. Treh Kraljev (kombiniran iz civilnih in vojaških godbenikov), potem vojaški orkester na letošnjo velikonočno nedeljo in po osemmesečnem „postu“ smo se zelo razveselili izvrstnega vojaškega orkestra pešpolka št. 27, ki je sodeloval na praznik Marijinega Brezmadežnega Spočetja in na patrocinijski sv. Nikolaja.

Za sedanji vojni čas značilno je tudi dejstvo, da v Ljubljani sedaj ne dobite vojaščine prostega orglarja, ki bi nam malo orgle uglasil. Te dni — za praznovanje sv. Nikolaja — mi je sicer prišel g. Valiček, pomočnik pokojnega g. Milavca, nekaj večerov ubirat razglašene jezičnike, a ubiral jih je v vojaški suknji.

Bog nam daj že skoro mirnih, lepih časov, časov, ko bo tudi naša cerkvena glasba vsepovsod mogla nemoteno se razvijati. **Stanko Premrl.**

Iz Idrije, 22. novembra. — God sv. Cecilije smo tudi letos le v cerkvi obhajali, običajni koncert je izostal. Pri peti sv. maši ob 7. uri smo peli Gollerjevo mašo. Cerkevni zbor šteje samo 30 grl in sicer ravnó polovico žensk in polovico moških. Imamo sicer tudi sedaj redno vaje vsaki teden, vendar se pozna pri skušnjah, da jih veliko ni doma, ki so prej sodelovali. V vojnem metežu je veliko naših članov, a k sreči nismo še dobili nobenega obvestila, da bi bil kateri padeł. Od dveh nismo že nad leto dni dobili nobenega poročila, od drugih dohajajo vesti, da je zdrav, ali kako bolan, ali malo ranjen. Primeroma ima naš zbor še precej sreče v sedajni veliki vojski. Vemo, da se bode današnjega dne marsikateri spomnil, češ, že drugi Cecilijin koncert sem zamudil in vendar je bilo tako prijetno na ta večer v dvorani pri Didiču. Na kratek sestanek so se zbrali popoldne pevci, da so po idrijsko svoj god obhajali. Pri tej priliki so se spominjali tovarišev na bojnem polju s trdno nado, da se drugo leto naš^šgodovni dan zopet po običajnem sporedu v krogu velikega zbora obhaja sv. Cecilija. Dal Bog, da bi se vresničilo! **Arko.**

Iz Novega mesta. — Začetkom decembra 1914 nekako me je pozval g. p. Pavel naj prevzamem vodstvo petja pri III. redu. Prav rad sem to storil, akoravno sem vedel, da bo razun 3—4 pevk treba vse od začetka učiti. Začeli smo s teorijo, intervali, notnimi sistemi, tonovimi načini, ter obenem tudi s prakso; vsak mesec shod II. nedeljo dopoldne in popoldne. Treba je bilo takoj peti. Začeli smo s Cecilijo, za vsak mesec eno mašno pesem, nekaj Marijinih in evharističnih. Naučili smo se iz Cecilije kakih 6 maš, dalje za začetek nekaj Hladnikovih Marijinih in iz „Slava Brezmadežni“, pozneje smo peli iz Premrlovih Marijinih št. 3, 4, 5, 6, 7 in 12. Tudi 2. smo se učili a peli je nismo, ker je bila še pretežka; za šmarnice (a ne vsak dan) in za 13 torkov sv. Antona Paduvanskega Adamičeve: št. 3, 7 (posebno všeč), 10 in 2; zadnje nismo peli v cerkvi; razun teh nekaj Faistovih, katere so pele pevke še predno sem prevzel petje. Naučili smo se tudi [par maš p. Hugolina št. 1, 5, 6, 7, dalje eno v As-duru iz prejšnjih zbirk in 1 p. Angelika. Tantum ergo iz Cecilije in 2 p. Angelikova. Naučili smo se za silo tudi latinsko mašo A. Foersterjevo in hon. St. Caeciliae, a se je v zadnjem trenutku določilo, da bo slovenska tiha sv. maša.

Te Deum se je pel vedno slovenski. Evharističnih in Slava Jezusu št. 5, 8, 14, 16, 24, 27, 32, 34, 36, 40, 41, 43, 45, 47, iz Cecilije in „Slava Brezmadežni“. Kako se je pelo? Včasih dobro, parkrat prav dobro, včasih tudi slabo, kakor je bila udeležba od strani pevk, ki so parkrat tudi „štrajkale“, kakor je to malo hvalevredna navada pevcev in pevk skoraj povsodi. Začetkom je bilo do 15 pevk, h koncu so ostali 4 soprani in 2 alta. To bodi kratek obračun o mojem 10 mesečnem „hiševanju“. O. a. m. D. gl. „Hitro mine odločeni čas“, dobro ga porabimo! **Viator.**

Razne reči.

Δ Č. g. p. Ferdinand Zajc, frančiškan-organist na Viču pri Ljubljani, je napravil za orglarsko šolo v Ljubljani dva lepa portreta: pokojnega predsednika Cec. društva, urednika „C. Gl.“ in učitelja orglarske šole, prof. Janeza Gnjezda in pokojnega skladatelja in učitelja orglarske šole p. Angelika Hribarja.

Δ Umrl je v Novem mestu 20. novembra t. l. dolgoletni kapiteljski cerkovnik g. Andrej Hladnik, oče kapiteljskega organista in skladatelja Ign. Hladnika, star čez 80 let. Naj počiva v miru! Gosp. Nacetu pa naše iskreno sožalje!

△ Cerkevna pesmarica za mladino se nahaja v tisku; a radi pomanjkanja notnih stavcev se bo izdaja pesmarice — kakor kaže — zopet nekoliko zakasnila. To na znanje vsem, ki se za novo pesmarico zanimajo in jo že težko pričakujejo. Razni blagohotni nasveti glede sprejema te ali one pesmi v zbirko so se po možnosti vpoštevali.

△ Na cerkvenoglasbeni šoli v Klosterneuburgu je vsled odsotnega ravnatelja Vincencija Gollerja, ki se nahaja kot prostovoljec med tirolskimi strelci, prevzel začasno vodstvo profesor Maks Springer.

△ 17. julija t. l. je umrl v Rosenbergu znani cerkveni skladatelj Jožef Stein, kraljevi glasbeni ravnatelj, nestor šleziskih cerkvenih skladateljev. Rojen l. 1815 v Königshainu se je posvetil najprej učiteljskemu poklicu, pozneje pa bolj glasbenemu. Leta 1871. je bil poklican kot prvi zborovodja v Grünberg, 1873 je postal glasbeni učitelj na novo ustanovljenem glasbenem zavodu v Rosenbergu, 1892 je bil imenovan seminarnim nadučiteljem, pozneje glasbenim ravnateljem. 1911 je stopil v zaslužni pokoj in obhaja 17. aprila t. l. svoje 70. leto. Jožef Stein je bil plodovit cerkven skladatelj; napisal je nad 100 del: maše, graduale, ofertorije, litanije, pesmi itd. Marsikatera njegova skladba je našla pot tudi na slovenske cerkvene kore. R. I. P.!

Oglasnik.

Jan. Pogačnik: **Maša za triglasni ženski zbor in orgle.** Op. 13, cena part. 1'60 K, glasu 12 h; samozaložba, tisk Blaznikov. Ljubljana 1915.

V harmoničnem in melodičnem oziru je pričujoče delce, sestojee iz desetero točk, čisto korektno, da se mu ne more nič prigovarjati. Hkrati je dostojno in v gotovem zmislu melodiozno, lahko, zato se ga bodo ženski zbori brez posebnega truda priučili in ga prepevali. Dasi nam po vsebini nič novega ne pove, vendar gladko teče. Seveda, ko bi bilo delo bolj originalno in bi se glede občuta bolj razmahnilo, bi nas brez dvoma bolj navdušilo in razplamtilo. Mestoma se čuti neka utrujenost, kakor da ni tako iskreno občuteno, kot smo bili tega pri Pogačniku v manjših skladbah vajeni. — Ženskim zborom, Marijinim družbam, bo skladba pač dobrodošla.

Kimovec.

Pregled cerkvenoglasbenih listov.

Cyrrill, 1915. 8. ima sledečo vsebino: Jan Dizma Zelenka (dr. Al. Hnilička); Z učiteljsišča (Rudolf Wünsch); Nekatera poglavja o liturgiji (Jan. Nep. Boháč); Pedagogiški pregled pevske literature (Doubravka Branbergerova-Černochová); Directorium chori; Círillsko delovanje; Razna poročila; Bibliografija. — Štev. 9. prinaša sledeče spise: O akcentu tradicionalnega korala (Karel Boček); Kancionál Franusúv (Dr. D. Orel); „Rořate“-spevi v adventni dobi (Lad. Voves); Otče naš! Za dva deřka glasa z orglami zložil Jos. Omačka; Pedagogiški pregled pevske literature (D. Branbergerova-Černochova); Círillsko delovanje; Razna poročila; Bibliografija.

„Cyrrill“ izhaja desetkrat na leto in stane 5 K. Upravništvo „Obecná Jednota Cyrillska“, Praga, 1370, II.

Naše priloge.

V današnji 12. štev. „C. Gl.“ prinašamo štiri ne težke, splošno porabne skladbe. Gosp. Anton Dolinar kaže precejšen talent in smisel za napredek v glasbenem izražanju. Priobčena Marijina za moški zbor se mu je zelo posrečila. — Gosp. Peter Jereb, znan našim cenjenim naročnikom že po raznih prej objavljenih skladbah, je sicer

redki v svojih delih, a kar napiše, to drži in nas zadovolji in razveseli. Njegov mešani zbor „Ave Marija“ je nežna, gladko tekoča skladbica, ki se bo vsakemu cerkvenemu pevskeemu zboru brezdvomno takoj priljubila. — Gosp. Ferdinand Kristl je zopet eden novih, ne sicer modernih, pa dobrih in solidnih. Njegova skladba „Pripognimo se kristjani“ bo dobrodošla kot blagoslovna pesem. — In končno moja „Božična“. Složno z besedilom sem hotel podati za bližajoči se Božič preprost, lahek napev, prikladen za vsak zbor.

Današnjo prilogo smo dali natisniti v par sto izvodih več kot sicer. Posamezni izvod stane 12 vin. Naroča naj se pri upravništvu našega lista.

S. P.

Ob koncu leta.

Zopet je hvala Bogu dovršen en letnik. Kljub hudim vojskim časom se naš list v l. 1915. ni nič zmanjšal, ampak še napredoval je. Cel letnik obsega 156 strani, kolikor ni še nobeno leto svojega obstoja. Poleg rednih prilog je prinesel še dve dodatni. Trudili smo se v vsakem oziru, da bi cenjene naročnike zadovoljili. Zato pa tudi prosimo, da nam isti ostanejo še v bodoče zvesti in nam pridobivajo še novih naročnikov.

Sedaj je položaj tak, da mnogi naročniki vsled vojske lista ne morejo dobivati. Tem ga hranimo za pozneje. Marsikaka številka pa se je zadnje čase radi pogostnega preseljevanja naročnikov tudi poizgubila. Vsled vojske list brezdvomno trpi v gmotnem oziru škodo. Zato prosimo zlasti tiste cenjene naročnike, ki živijo v rednih razmerah, naj kmalu obnove članarino za l. 1916 ter event. poravnajo naročnino tudi za nazaj, če so še kaj na dolgu. V ta namen prilagamo današnji številki položnice.

Cena listu ostane tudi za prihodnje leto ista kot do sedaj: 5 K, za cerkve ljubljanske škofije 4 K, za dijake 3 K.

Z novim letom nameravamo otvoriti v našem listu novo rubriko „Cerkvenik“; za samostojno prilogo se pa nismo mogli odločiti, ker je bila večina glasov proti. Upamo, da bo tudi na ta način stvar prosperovala.

Vsem dragim nam sotrudnikom izrekamo iskreno zahvalo za vse v l. 1915 poslane nam prispevke in se jim še za nadaljno pomoč toplo priporočamo.

Z božjo pomočjo na novo delo v letu 1916!

Vesel Božič in srečno novo leto voščiti

vsem svojim prijateljem

Uredništvo in upravništvo
„Cerkvenega Glasbenika“.

Današnjemu listu je pridejana 12. št. priloga.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge Stanko Premrl.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.